

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 - 2.1.1 วัตถุประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 - 2.1.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 - 2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์เหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี (กรมวิชาการ , 2535)

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมุ่งเปลี่ยนแปลง และสร้างเสริมชีวิตไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ลักษณะชีวิตที่ควรสร้างเสริมมี 4 ด้าน คือ

1. ชีวิตที่อยู่รอด มุ่งสร้างเสริมประสบการณ์ที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีพลานามัยที่สมบูรณ์รอดพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ
2. ชีวิตอยู่ดี มุ่งสร้างประสบการณ์ที่ช่วยให้ชีวิตมีหลักฐานที่มั่นคงขึ้น ให้ผู้เรียนมีแนวทางในการประกอบอาชีพ รู้จักการผลิต การใช้ การทำมาหากิน การออมทรัพย์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อม มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ จะช่วยให้ชีวิตพัฒนาไปด้วยดี ปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของ

สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และเทคโนโลยี ประสบการณ์เหล่านี้ จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขได้

4. ชีวิตที่มีหลักการ มุ่งเน้นถึงหลักการและคุณธรรมในการดำรงชีวิตที่เรียกว่า วัฒนธรรม ความภูมิใจในชีวิตไทย สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สร้างความสนใจและความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองไทย (สมณ อมวิวัฒน์ , 2525)

2.1.1 วัตถุประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนด จุดประสงค์ทั่วไปกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับมนุษย์และ สิ่งแวดล้อมในด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา กระบวนการแก้ปัญหา และสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต จึง ต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2535)

- 1) มีความเข้าใจในพื้นฐาน และปฏิบัติตนได้ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทาง ร่างกายและจิตใจทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี
- 3) สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
- 4) มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- 5) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติ เทคโนโลยี และทางสังคม
- 6) มีความเข้าใจ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 7) เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามขอบเขตสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
- 8) มีความภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นเอกราชของชาติ

จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีแนวความคิดที่จะพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองของสังคมมีศักยภาพแห่งความเป็นคนนั่นเอง และการพัฒนาในที่นี้ควรจะพัฒนาให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมไทย ที่มีระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีเอกลักษณ์ และการสั่งสมวัฒนธรรมที่ยาวนาน (ลัดดา ศีลาน้อย , 2534)

2.1.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับผู้เรียนในช่วงอายุ 6-11 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ควรคำนึงถึงด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยจัดเนื้อหาสาระที่สำคัญและทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้นเพียงพอแก่การพัฒนาชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดและแนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยจัดเป็นหน่วย เริ่มต้นจากตนเอง และขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นตามวัยและระดับชั้น

ขอบข่ายของเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้ประมวลไว้เป็น 11 หน่วยการเรียนรู้ใน 3 ระดับชั้น ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2535)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ช่วงระดับชั้น		
		ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
1	สิ่งมีชีวิต	/	/	/
2	ชีวิตในบ้าน	/	/	/
3	สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา	/	/	/
4	ชาติไทย	/	/	/
5	ข่าว เหตุการณ์ และวันสำคัญ	/	/	/
6	การทำมาหากิน		/	/
7	พลังงานและสารเคมี		/	/
8	จักรวาลและอวกาศ		/	/
9	ประเทศเพื่อนบ้าน			/
10	ประชากรศึกษา			/
11	การเมืองและการปกครอง			/

จากเนื้อหาของวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตข้างต้น มีลักษณะของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี ประสบการณ์ที่จัดในกลุ่มนี้เกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทางด้าน อนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ฯลฯ (กรมวิชาการ, 2533)

2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนี้เพื่อให้เขียนจุดประสงค์ วางความคิดรวบยอด และจัดเนื้อหาสาระไว้ดีเพียงใด

แต่ถ้าครูนำไปสอนโดยวิธีบอกให้จดและท่องจำ แล้ววัดผลจากการท่องนั้นแล้วก็ได้บังเกิดประโยชน์อย่างใดต่อชีวิตไม่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจึงต้องเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ได้แก้ปัญหาและได้เผชิญสถานการณ์จำลองอันจะประสบในชีวิตจริง ด้วยการใช้อุปกรณ์การเรียนเป็นเครื่องมือช่วยก็มีความจำเป็น เพราะจะทำให้นักเรียนได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้อภิปรายถกเถียง และได้ค้นคว้าทดลองเพื่อแสวงหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยตนเอง ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะได้สะสมไว้ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงและดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้สะสมประสบการณ์ที่นำไปใช้บังเกิดประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมนั้น ควรปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้ (สมน อมรวิวัฒน์ , 2525)

- 1) จัดกิจกรรมที่สร้างความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมชั้นนำ ครูอาจจัดได้โดยการสนทนาปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ ที่นักเรียนมี ใช้ข่าว หรือเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน ใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนต่าง ๆ เช่น ภาพ ของจริง ของจำลอง ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง แล้วต่อดำเนินการอภิปราย ชักถาม การแสดงบทบาทสมมติ ให้ความช่วยเหลือหรือหาปัญหา
- 2) จัดกิจกรรมที่เน้นการคิด แสวงหาคำตอบด้วยการค้นคว้าทดลอง มากกว่าการสอนให้ท่องจำและทำกิจกรรมตามตอบแต่เพียงอย่างเดียว เนื้อหาและความคิดรวบยอดที่จัดไว้ในหน่วยต่าง ๆ ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนี้ ครูสามารถนำมาตั้งเป็นปัญหา จับประเด็นปัญหา ซึ่งปัญหาที่ครูตั้งย่อมเกี่ยวกับชีวิตของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนได้พบอยู่ทุกวัน เป็นการฝึกหัดให้นักเรียนแก้ปัญหา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมชั้นต่าง ๆ เช่น ได้อภิปราย ได้ร่วมกันทำงาน อ่านและเขียนรายงาน ได้ร่วมกันจัดนิทรรศการ ทำแผนภาพสรุปภาพ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงไปสู่ประสบการณ์ชีวิตทั้งสิ้น
- 3) จัดกิจกรรมโดยใช้อุปกรณ์การเรียนเข้าช่วย แทนที่จะใช้หนังสือแบบเรียนแต่เพียงอย่างเดียว อุปกรณ์การสอนมีส่วนช่วยให้เกิดกิจกรรมที่น่าสนใจขึ้น การใช้ของจริง วัสดุจำลองและเครื่องมือประกอบต่าง ๆ จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้หลายประเภท ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทดลองทำด้วยตนเอง การใช้แผนที่ แผนภูมิ กราฟ และสถิติต่าง ๆ ช่วยฝึกทักษะทางสังคมศึกษาและทางวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี ภาพยนตร์ สไลด์ ช่วยสร้างแนวคิดที่สำคัญและช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของชีวิตจริงและสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น หนังสือ

อ่านประกอบและเอกสารเสริมประสบการณ์จะช่วยขยายขอบเขตของความรู้ของผู้เรียนได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมของครูจึงควรคำนึงถึงการใช้สื่อการสอนให้มาก อย่าเป็นครูที่สอนด้วยมือเปล่า อย่างน้อยต้องใช้เพลงหรือนิทานประกอบบ้างก็จะช่วยให้เด็กเรียนได้สนุกและมีความหมาย

4) จัดกิจกรรมที่เลียนแบบสถานการณ์ในชีวิตจริง มีเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหลายตอนในทุกหน่วยที่สามารถจะนำมาจัดสถานการณ์จำลอง หรือจัดการแสดงบทบาทสมมติได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจทำในแบบของการแสดง (Dramatic Play) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) และการจัดเกมสถานการณ์จำลอง (Simulation Games) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการช่วยทำให้เรียนอย่างเต็มที่ สร้างความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันและเรียนได้อย่างสนุกสนาน

5) จัดกิจกรรมที่มีการวัดผลทุกขั้นตอนและนักเรียนได้มีโอกาสประเมินตนเอง การสอนที่เน้นแต่เนื้อหา มักจะมีการวัดผลในตอนท้าย เพื่อวัดดูว่านักเรียนสามารถจำเนื้อหาทั้งหมดได้เพียงใด แต่การจัดกิจกรรมที่ได้ผลจะไม่รอนจบบทเรียน หากมีการวัดผลทุกขั้นตอนที่จัดกิจกรรมหลัก เช่น การจัดกิจกรรมค้นคว้าก็ต้องมีรายงาน มีการจับฉลากปัญหา มีการทบทวนทักษะต่าง ๆ ใช้แบบฝึกหัดและแบบทดสอบ มีการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมและวัดผลงานซึ่งกันและกัน เป็นต้น การวัดผลจะไม่วัดแต่ความรู้ความเข้าใจเท่านั้นหากวัดรวมไปถึงความสามารถที่จะปฏิบัติได้ และทัศนคติของผู้เรียนอีกด้วย

ครูพึงถือหลักว่า ชีวิตของมนุษย์แต่ละคนนั้นต่างกัน วิธีการเผชิญชีวิตและวิธีการแก้ปัญหาชีวิตนั้นแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องมีวิธีเรียนที่แตกต่างกันด้วย

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึงแนวการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่า ควรจะสอนโดยใช้หลักการต่อไปนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนให้เหมือนกับสภาพชีวิตที่เป็นจริงเพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ได้
- 2) สอนเพื่อแก้ไขและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น
- 3) สอนให้เด็กเห็นความสัมพันธ์ และเห็นความสำคัญของสิ่งอื่น ๆ ที่เรียนเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
- 4) สอนโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถสรุปเป็นความรู้นำไปใช้ได้

- 5) สอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำกฎเกณฑ์
- 6) สอนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่ต่าง ๆ ให้มีในตัวเด็ก
- 7) สอนเพื่อปลูกฝังพื้นฐานทางประชาธิปไตย ให้มีในตัวเด็กและสามารถปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
- 8) สอนในสิ่งที่ปัญหาจากใกล้ตัวเด็ก ไปสู่สิ่งที่ไกลออกไป โดยใช้วิธีการต่อไปนี้

- (1) การอภิปรายและการซักถาม
- (2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
- (3) การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- (4) การแก้ปัญหา
- (5) การปฏิบัติจริง

สำหรับวารสารมิตรครู (อ้างถึงใน สุภาวดี โรจนธรรมกุล , 2529) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้ดำเนินถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 10 ลักษณะ คือ

- 1) ให้นักเรียนได้รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยทั้งส่วนตนและชุมชน ตลอดจนเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง
- 2) ให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมในปัจจุบัน
- 3) ให้ผู้เรียนรักท้องถิ่น ธรรมชาติ รู้จักสงวนทรัพยากร
- 4) ให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย และเข้าใจในหลักการของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
- 5) ให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและความเป็นเอกราชของชาติ
- 6) ให้มีการสอนข่าว เหตุการณ์เป็นประจำทุกวัน
- 7) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องวันสำคัญ ในระยะที่ใกล้จะถึงวันสำคัญนั้น ๆ
- 8) เน้นให้ผู้เรียนเห็นภัยและโทษ พร้อมทั้งรู้จักหลีกเลี่ยงภัยจากยาเสพติด
- 9) ให้ผู้เรียนเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 10) ให้ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้เครื่องอุปโภค บริโภค และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ และคณะ (2526) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้หลายประการ เช่น

- 1) การอภิปราย
- 2) การค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา
- 3) การเชิญวิทยากร
- 4) การสัมภาษณ์โดยนักเรียน
- 5) การเล่านิทานหรือเล่าเหตุการณ์
- 6) การศึกษานอกสถานที่
- 7) การสังเกตจากของจริง เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือการเปลี่ยนแปลง

ต่าง ๆ

- 8) การทดลองและการสาธิตการทดลอง
- 9) การแสดงบทบาทสมมติ
- 10) การใช้แผนที่
- 11) การใช้ข่าวประจำวัน
- 12) การจัดป้ายนิเทศ
- 13) การจัดนิทรรศการ
- 14) การจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์จริง
- 15) การสะสมรูปภาพ ข้าว ใบไม้ เมล็ดพืช แสตมป์ แมลง ฯลฯ
- 16) การใช้วัสดุกรรมต่าง ๆ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ กระบวนการกลุ่ม

ชุดการสอน เป็นต้น

- 17) การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ภาพโปสเตอร์ ภาพยนต์ ภาพเคลื่อนไหว เครื่อง

บันทึกเสียง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจากที่กล่าวมาจะ เห็นได้ว่ากิจกรรมที่จัดเน้นการนำไปใช้จริง โดยการสร้างสถานการณ์เลียนแบบชีวิตจริงใช้ เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเกิดความเข้าใจ แทนที่จะใช้วิธีให้ท่องจำ นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ยังมุ่งให้ผู้เรียนฝึกการคิด คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำไปปฏิบัติได้

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกหลายคนได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังได้กล่าวมาแล้ว เช่น

สมน อมรวิวัฒน์ (2525) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพิ่มเติมไว้ว่า ถึงแม้การจัดเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจะได้แยกออกเป็นรายวิชา กลุ่มประสบการณ์นี้ก็ยังคงรักษาสาระและกระบวนการที่สำคัญอันจะทำให้เกิดคุณสมบัติที่จำเป็นในการดำรงและดำเนินชีวิตที่ดี นั่นคือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการรวมกลุ่มและทำงานกลุ่ม ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์และการปรับตัว ทักษะทางวิทยาศาสตร์ เจตคติที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ค่านิยมและคุณธรรมอันพึงประสงค์ ฯลฯ คุณสมบัติเหล่านี้จะมีได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนในกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ

- 1) กระบวนการรวบรวมความรู้ หลักการ ข้อเท็จจริง
- 2) กระบวนการประเมินค่า
- 3) กระบวนการเลือกและตัดสินใจ
- 4) กระบวนการปฏิบัติ

วาริ ถิระจิตร (2534) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ว่า การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มิใช่จะให้รู้ทางด้านเนื้อหาวิชาแต่อย่างเดียว แต่ควรผสมผสานความรู้ที่ได้ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของชีวิต และสำคัญที่สุดเพื่อช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดีมีความสุข แนวทางอันหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษามีผลไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี คือ การใช้เทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับวัย ธรรมชาติ และความสนใจของผู้เรียน

ทิศนา แชนมณี (2536) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ว่า ลักษณะที่สำคัญของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตคือลักษณะการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และแสดงออกให้มากที่สุด การให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันค้นคว้า และช่วยกันแก้ปัญหา เป็นต้น ลักษณะการสอนแบบบูรณาการนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งตัวประกอบทั้งหมดนี้จะถือว่าเป็นองค์ประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตควรให้มีการยืดหยุ่นได้บ้างตามสภาพท้องถิ่น ตามเวลาเรียน สำหรับแต่ละเรื่องควรเหมาะสมกับเนื้อหาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่มุ่งฝึกให้สอดคล้องกับวัย ระดับชั้นและความสนใจของผู้เรียน

และควรใช้เวลาให้คุ้มค่าตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ควรให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เพียงแค่ฟังการบรรยายหรืออ่านหนังสือจบเล่มเท่านั้น ครูผู้สอนควรระลึกอยู่เสมอว่าการให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ก็เพื่อฝึกทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในชั้นต่อ ๆ ไป ทั้งในแง่ของการศึกษาเพื่อชีวิต การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้น ดังนั้นเวลาเรียนที่กำหนดจึงควรนำมาใช้เพื่อการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตในความหมายดังกล่าวอย่างแท้จริง

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวมา จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนี้จะเน้นกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ใช้เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เน้นการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางสังคมแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning)

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

Joyce and Wiel (1986) ได้กล่าวว่าเทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้เป็นเทคนิคที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา และด้านสังคมทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมย่อมมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยใช้เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้ นอกจากนี้เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้อย่างช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญาให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดได้โดยมีเพื่อนในวัยเดียวกัน กลุ่มเดียวกันเป็นผู้คอยแนะนำหรือช่วยเหลือทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันย่อมจะมีการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน

การร่วมมือกันเรียนรู้มีหลักที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ

- 1) รางวัล หรือเป้าหมายของกลุ่ม
- 2) ความสามารถของแต่ละบุคคล
- 3) โอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน

1) รางวัล หรือเป้าหมายของกลุ่ม ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งรางวัลไว้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และพยายามปรับพฤติกรรมของตนเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม รางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชย การเชิดชูเกียรติ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนทราบว่ากลุ่มไม่ควรแข่งขันกันเพื่อต้องการรางวัลเพียงอย่างเดียว

2) ความสามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่มมีผลต่อรางวัล เพื่อเป้าหมายของกลุ่ม ผู้สอนต้องพยายามให้ผู้เรียนทราบว่า ถึงแม้จะเรียนเป็นกลุ่มแต่ในการวัดความก้าวหน้าของกลุ่มจะวัดจากความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้สอนจะทำการวัดความก้าวหน้าของกลุ่มจะทำการวัดความสามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่มแล้วหาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่มเพื่อเป็นคะแนนของกลุ่ม ดังนั้นจึงนับได้ว่าความสำเร็จหรือ ความก้าวหน้าของกลุ่มจะขึ้นกับความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

3) โอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน ผู้เรียนต้องตระหนักว่าพวกเขาได้สร้างกลุ่มของเขาขึ้นมาด้วยกัน มิใช่เฉพาะผู้ใดคนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นผู้เรียนจะต้องปรับปรุงพฤติกรรมของเขาที่มีมาแต่เดิมให้ดีขึ้น เพื่อส่งผลให้กลุ่มประสบผลสำเร็จให้มากที่สุดซึ่งจะเป็นผลโดยตรงต่อตัวเอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงปานกลาง และต่ำ จะสามารถทำได้ดีเท่า ๆ กันและช่วยกันสร้างคุณค่าให้กับกลุ่มของตนได้

Slavin (1990) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ถูกพัฒนาขึ้น นักเรียนจะเสนอความคิดภายในกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน ทำให้บรรลุเป้าหมาย และความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มภายใต้แนวคิด 3 ประการคือ

1) การให้รางวัลในรูปของกลุ่ม

2) เป็นการรวมกลุ่มของนักเรียน ที่สามารถอธิบายหรือบอกถึงความสามารถของแต่ละบุคคลได้ ผู้เรียนแต่ละคนภายในกลุ่มจะให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการเรียนแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจและทำได้ เป้าหมายของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

3) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีโอกาที่จะช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกัน นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มของตนเองให้ผ่านกิจกรรมไปได้เท่าเทียมกัน ทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน สมาชิกในกลุ่ม มีส่วนช่วยให้กลุ่มได้รับการยกย่องและประสบผลสำเร็จ

Sutton (1992) ได้กล่าวไว้ว่า การนำวิธีสอนโดยการร่วมมือกันเรียนรู้เป็นการแบ่งปันประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไปสู่กลุ่ม ซึ่งจะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในชั้นเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กอ่อน กล่าวคือ เด็กเก่งจะช่วยสอนเด็กอ่อน และยังมีการระดมความคิดในการค้นหาคำตอบของปัญหาอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม พัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและกลุ่มเพื่อนทั้งยังช่วยให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการจัดสรรกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

Carol (1992) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบการสอนอีกชนิดหนึ่ง ที่ครูผู้สอนควรจะรู้ จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทางสังคม และเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียนชอบ

ชาญชัย อาจินสมาจร (2533) ให้แนวคิดไว้ว่า ประสบการณ์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนรู้แบบแข่งขันหรือการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งเสริมให้เกิดผลแก่นักเรียนและครู คือ มีการตั้งใจ มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาที่เรียนและครูในทางบวก มีทักษะทางสังคม มีความต้องการความสำเร็จและสุขภาพทางจิตที่ดีกว่า

สุพล วังสินธ์ (2534) ได้เสนอว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ความสามารถทางสมอง เช่น วิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ จะช่วยให้นักเรียนอ่อน และปานกลางได้ประโยชน์มากที่สุดจากการร่วมมือกับนักเรียนเก่งคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นักเรียนจะลดความวิตกกังวลอย่างมากเมื่อร่วมกันทำงาน

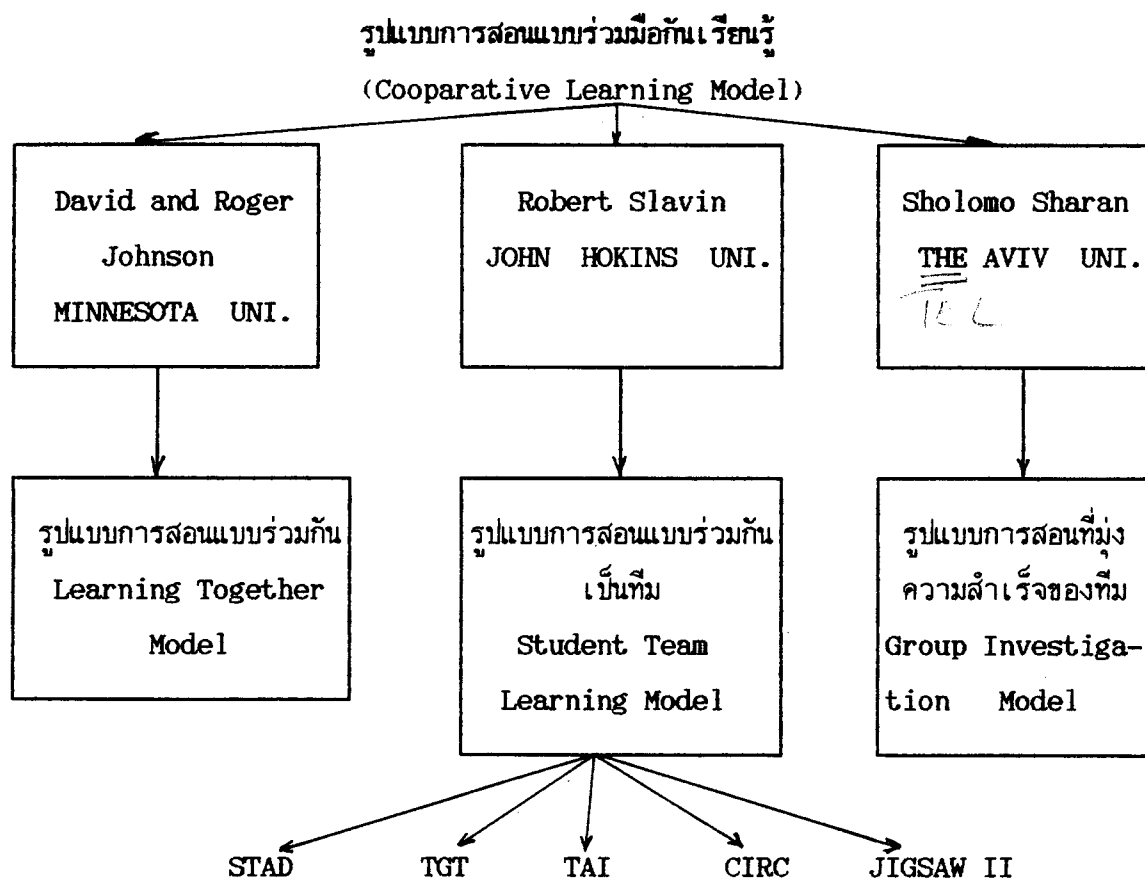
จากแนวความคิดที่กล่าวมาแล้วนั้นพอสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นเป็น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำงาน สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือกันเรียน นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น ซึ่ง ปิยาภรณ์ รัตนกรกุล (2536) เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ กับการเรียนรู้แบบเดิม

กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ Cooperative Learning	กลุ่มการเรียนรู้แบบเดิม Traditional Learning
1. สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกัน 2. สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบในงานของตนเอง และของสมาชิกกลุ่ม 3. สมาชิกมีความสามารถที่แตกต่างกัน 4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้า 5. สมาชิกแบ่งความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน 6. การประเมินผลเน้นวิธีการ และผลงาน 7. ครูจัดการสอนทักษะทางสังคม 8. ครูสังเกตการณ์ แนะนำการทำงานกลุ่ม 9. ครูเน้นวิธีการทำงานกลุ่ม	1. มีความรับผิดชอบเฉพาะตนเอง 2. สมาชิกแต่ละคนอาจจะไม่รับผิดชอบงานของตนเอง และของสมาชิกกลุ่ม 3. สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน 4. สมาชิกเลือกหัวหน้า 5. สมาชิกรับผิดชอบเฉพาะตนเอง 6. การประเมินผลเน้นที่ผลงาน 7. ทักษะทางสังคมถูกละเลย ไม่มีการสอน 8. ครูละเลยไม่สนใจการทำงานกลุ่ม 9. วิธีการทำงานกลุ่มมีน้อย

2.2.2 รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ค้นหารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ไว้หลายรูปแบบ ซึ่งสรุปได้เป็น 3 รูปแบบดังนี้

สำหรับรูปแบบการสอนโดยวิธีการร่วมมือกันเรียนรู้ที่จะศึกษาต่อไปนี้จะ เป็นของ Robert Slavin แห่งมหาวิทยาลัย JOHN HOPKINS เท่านั้น ดังมีรายละเอียดดังนี้ Slavin (1986) ได้เสนอรูปแบบการสอนโดยการร่วมมือกันเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1) STAD (Student Team Achivement Division) เป็นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อีกประเภทหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ ประเภท ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 5 ส่วนคือ

- (1) การเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น
- (2) การเรียนกลุ่มย่อย
- (3) การทดสอบย่อย
- (4) คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล

(5) กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ
ซึ่งรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนมีดังต่อไปนี้

(1) การเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น

ในชั้นแรกจะเป็นการสอนเนื้อหาสาระ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ในชั้นเรียนโดยครูเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้นโดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับบทเรียน ทั้งนี้ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการของ STAD อย่างแจ่มชัดเพราะผู้เรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ แล้วนำไปทดสอบซึ่งส่งผลถึงคะแนนของกลุ่ม ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องรู้ทั้งวิธีการของ STAD และบทเรียนที่ต้องเรียนอย่างชัดเจน

(2) การเรียนกลุ่มย่อย

ภายในกลุ่มหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4-5 คน ซึ่งจะต้องทำคะแนนให้แก่กลุ่มของตนเองให้มากที่สุด การจัดทีมจะคละกันในด้านความสามารถและเพศ หน้าที่ของกลุ่มคือการให้สมาชิกแต่ละคนทำคะแนนจากการทดสอบย่อยให้ดีที่สุดหลังจากที่ครูเสนอเนื้อหาสาระ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ในชั้นเรียนเสร็จแล้ว การทำกิจกรรมกลุ่มย่อยนักเรียนจะศึกษาจากบัตรงาน บัตรกิจกรรมหรือเนื้อหาของแต่ละคน โดยสมาชิกในกลุ่มจะปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ตลอดจนช่วยแก้ไขสิ่งที่เพื่อนร่วมกลุ่มทำผิดพลาด หน้าที่ของทีมและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มจึงต้องเกื้อกูลกันกล่าวคือ สมาชิกในกลุ่มจะทำทุกอย่างให้ดีที่สุดเพื่อคะแนนของกลุ่มและระบบกลุ่มทั้งระบบจะช่วยแก้ไขปัญหของสมาชิกแต่ละคน

(3) การทดสอบย่อย

หลังจากปฏิบัติกิจกรรมคือ ศึกษาเนื้อหาสาระและร่วมกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในกลุ่มได้แล้วประมาณ 1-2 คาบ จะมีการทดสอบย่อย โดยผู้เรียนแต่ละคนจะทำแบบทดสอบด้วยตนเอง ไม่มีการช่วยเหลือกันเหมือนตอนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย ทุกคนจะทำคะแนนให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้เพื่อจะสามารถให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายได้

(4) คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ประการหนึ่งที่ว่าสมาชิกแต่ละคนมีโอกาที่จะช่วยเหลือกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกันไม่ว่านักเรียนจะจัดอยู่ในกลุ่มเรียนเก่ง ปานกลาง หรืออ่อน ดังนั้นการคิดคะแนนของกลุ่มจึงคิดคำนวณจากคะแนนของความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยที่แต่ละคนจะมีคะแนนพื้นฐานไม่เท่ากัน โดยครูจะกำหนดคะแนนพื้นฐานสำหรับแต่ละคนจากผลการสอบครั้งหลังสุด ผู้เรียนจะพยายามทำคะแนนจากการทดสอบย่อย ให้ได้มากกว่าคะแนนพื้นฐานของตน

(5) กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ

กลุ่มแต่ละกลุ่มจะได้รับการรับรองหรือได้รับรางวัลต่าง ๆ ก็ต่อเมื่อสามารถทำคะแนนของกลุ่มได้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การเตรียมกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามหลักการของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ควรมีขั้นตอนการเตรียมกิจกรรม ดังนี้

(1) การกำหนดนักเรียนเข้าเป็นกลุ่ม

การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มนั้น ในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 4 คน โดยที่สมาชิกจะประกอบด้วยคนเก่งที่สุด 1 คน คนอ่อนที่สุด 1 คน และคนที่เรียนได้ดีพอปานกลาง 2 คน โดยมีเทคนิคการจัดตั้งตารางต่อไปนี้ ซึ่งวิธีการนี้ใช้สำหรับการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในการทดลองเท่านั้น

ระดับผู้เรียน	ชื่อลำดับผู้เรียน	ทีมที่สังกัด
นักเรียนที่เรียนเก่ง	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
	5	E
นักเรียนที่เรียนได้ดีปานกลาง	6	E
	7	D
	8	C
	9	B
	10	A
	11	*
	12	*
	13	A
	14	B
	15	C
	16	D
	17	E
นักเรียนที่เรียนอ่อน	18	E
	19	D
	20	C
	21	B
	22	A
นักเรียนในชั้นทั้งหมดรวม	22 คน	

* เนื่องจากนักเรียนมีทั้งหมด 22 คน ถ้าแบ่งกลุ่มละ 4 จะได้ทั้งหมด 5 กลุ่มและจะมี 2 กลุ่มที่มี 5 คน นักเรียนคนที่ 11,12 คงจะจัดเข้ากลุ่มใดก็ได้โดยยึดหลักความแตกต่างของเพศหรือเกณฑ์อื่นๆ

(2) ครูเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น

ในชั้นแรกจะเป็นการสอนเนื้อหาสาระ โดยใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน ซึ่งกระทำโดยครูผู้สอน จากนั้นผู้เรียนจะได้มีการปรึกษาหารือ และอธิบายความรู้ให้แก่กัน หากมีสมาชิกในกลุ่มคนใดยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูได้เสนอไปแล้วนั้น เพื่อนในกลุ่มเดียวกันต้องรับผิดชอบสอนเพื่อนคนนั้นให้เข้าใจ ทั้งนี้เพราะหลังจากที่ได้เรียนจบเนื้อหาแล้วครูจะทำการทดสอบวัดความก้าวหน้าของกลุ่มจากความสามารถของสมาชิกแต่ละคน ดังนั้นจึงไม่ควร มีสมาชิกคนใดที่ไม่เข้าใจ

(3) การศึกษากลุ่มย่อย

ในแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 4 คน โดยที่สมาชิกของกลุ่มจะมีความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน ในอัตราส่วน 1:2:1 และมีอัตราส่วนนักเรียน ชายและหญิงในแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน ผู้เรียนต้องพยายามศึกษาเนื้อหาในชองกิจกรรมของตน ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และต้องช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่เขาศึกษา ด้วย สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนประกอบด้วย บัตรงาน บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย พฤติกรรมหรือบทบาทของสมาชิกในกลุ่มย่อยควรมีลักษณะ ดังนี้

1. นักเรียนต้องช่วยให้เพื่อนในกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาหรือสื่ออย่างถ่องแท้
2. ทุกคนในกลุ่มต้องเข้าใจในเนื้อหา ไม่มีใครที่จะเรียนหรือศึกษาเนื้อหา จบเพียงคนเดียว
3. ถ้าสมาชิกในกลุ่มคนใดไม่เข้าใจต้องถามหรือปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถามครูผู้สอน

4. เพื่อนร่วมกลุ่มต้องปรึกษาหารือกันเบา ๆ ไม่ให้รบกวนผู้อื่น

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรสนับสนุนในสิ่งต่อไปนี้

1. นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ภายในกลุ่มหรือย้ายที่ทำงานของกลุ่มได้ภายในชั้นเรียน
2. ให้เวลาประมาณ 10 นาทีสำหรับตั้งชื่อกลุ่ม
3. แนะนำให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานเป็นคู่หรือกลุ่มย่อย 3 คนก็ได้ โดยให้มีการตรวจผลงานของกันและกัน เมื่อมีการผิดพลาดเพื่อนในกลุ่มต้องช่วยอธิบายให้เข้าใจ
4. ไม่ควรจบการศึกษาเนื้อหาง่าย ๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในกลุ่มทุกคนจะสามารถตอบคำถามได้ 100 %

5. ให้มีการอธิบายคำตอบซึ่งกันและกันแล้วจึงนำไปตรวจกับบัตรเฉลย

คำตอบ

6. เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อนร่วมกลุ่มก่อนแล้วจึงปรึกษาครู

7. ระหว่างผู้เรียนทำกิจกรรมครูควรเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือได้สะดวกและเป็นการเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียนด้วย

(4) การทดสอบย่อย

ผู้เรียนลงมือทดสอบในเวลาที่กำหนดโดยครูไม่อนุญาตให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขั้นนี้ ผู้เรียนต้องทำการทดสอบด้วยตนเองครูอาจอนุญาตให้มีการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบกันให้กับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ หรือจะทำการบันทึกคะแนนหลังจากจบชั่วโมงก็ได้

(5) กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ

จุดประสงค์หลัก คือให้มีการปรับปรุงการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และปรับปรุงการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อจะได้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อได้รับการยกย่องยอมรับโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล คะแนนความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนขึ้นอยู่กับการทำคะแนนให้ได้มากกว่าคะแนนพื้นฐานของตนเองมากน้อยเพียงใด อาจใช้เกณฑ์การคำนวณคะแนนความก้าวหน้าดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางปรับคะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนความก้าวหน้า

คะแนนจากการทดสอบย่อย	คะแนนความก้าวหน้า
1. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐานเกิน 10 คะแนน	0
2. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐาน 1 - 10 คะแนน	10
3. ได้คะแนนพื้นฐานและสูงกว่าคะแนนพื้นฐาน 1-10 คะแนน	20
4. ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานเกิน 10 คะแนน	30
5. ได้คะแนนยอดเยี่ยม	30

หมายเหตุ คะแนนที่นำมาเทียบค่าคะแนนความก้าวหน้าจะต้องมาจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

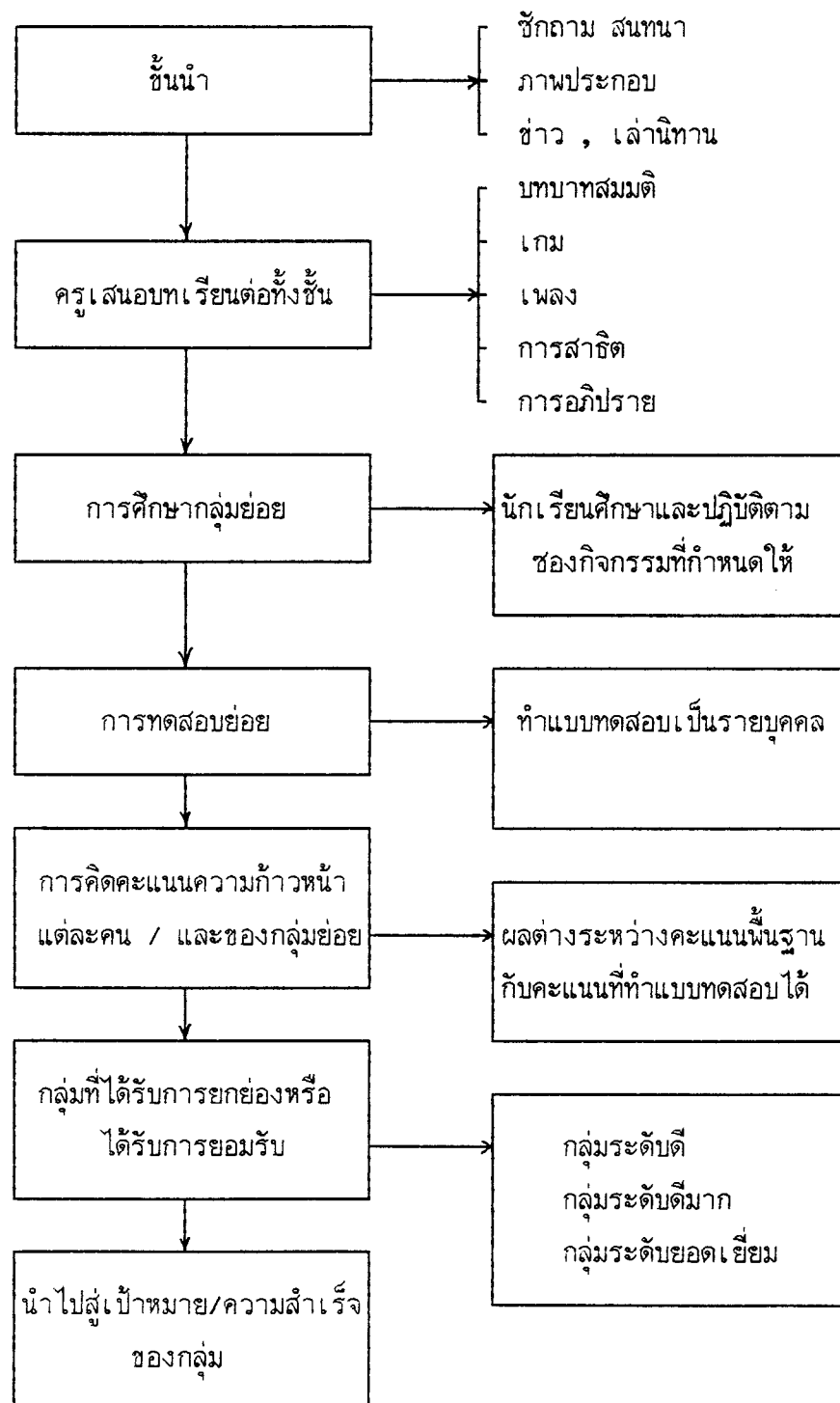
2. คะแนนของกลุ่ม คะแนนของกลุ่มคำนวณจากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานและแจ้งให้แต่ละกลุ่มทราบทุกครั้งหลังจากการทดสอบย่อย

3. เกณฑ์การตัดสินกลุ่มที่ควรได้รับการยกย่องหรือยอมรับ เกณฑ์ในการตัดสินกลุ่มที่ควรได้รับการยกย่องหรือยอมรับกำหนด ดังนี้

กลุ่มระดับดี	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ	15 - 19
กลุ่มระดับดีมาก	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ	20 - 24
กลุ่มระดับยอดเยี่ยม	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ	25 - 30

หมายเหตุ รูปแบบการสอนโดยการร่วมมือกันเรียนรู้ ตามวิธีของ STAD จะมีการเปลี่ยนกลุ่มหรือจัดกลุ่มใหม่เมื่อทำการสอนจบเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนในชั้นได้ครบทั้งชั้น

สรุปรูปแบบการสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2) TGT (Teams Games Tournament) มีลักษณะเหมือนกับ STAD เกือบทุกประการเพียงแต่ STAD นั้นใช้ระบบการพัฒนาคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อย มาเป็นคะแนนของกลุ่ม แต่ TGT ใช้การแข่งขัน หรือการต่อสู้เชิงวิชาการ โดยนักเรียนของแต่ละกลุ่มจะเป็นตัวแทนแข่งขันกับตัวแทนของกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีศักยภาพทุก ๆ ด้านเท่าเทียมกับตน เช่น มีความสามารถทางวิชาการเท่าเทียมกัน เป็นต้น

การนำเสนอความรู้ในชั้นเรียน

เหมือนกับวิธีของ STAD

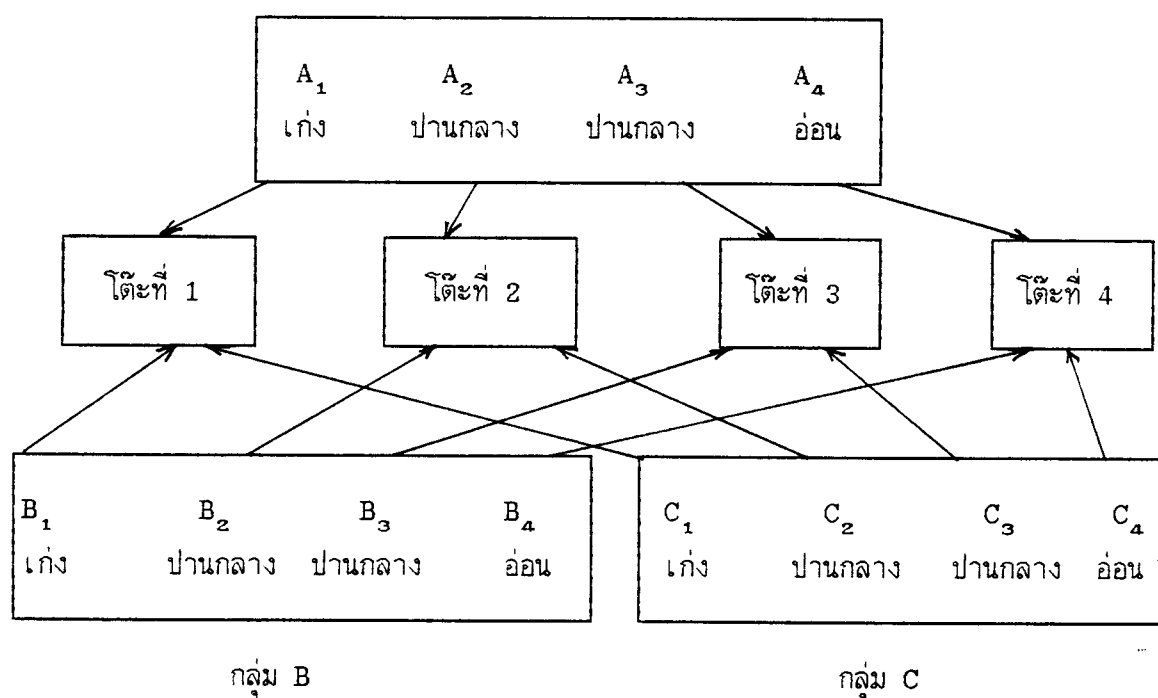
การจัดกลุ่ม

เหมือนกับวิธีของ STAD

เกมที่ใช้จะประกอบด้วยการแข่งขันการตอบคำถาม โดยการแข่งขันจะมีการจัดโต๊ะสำหรับแข่งขัน 4 โต๊ะ ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้เข้าแข่งขันจากกลุ่มต่าง ๆ การแข่งขันจะใช้คำถามในบัตรชนิดเดียวกัน ผู้เรียนจะหยิบบัตรที่มีหมายเลขต่าง ๆ ซึ่งในบัตรจะมีคำถามอยู่ ผู้แข่งขันจะต้องตอบคำถามในบัตรของตนให้ได้ก่อนคนอื่น ทั้งนี้เพราะถ้าตอบไม่ได้ผู้อื่นก็มีโอกาสตอบได้เช่นกัน เพราะกติกากำหนดไว้ว่าผู้เล่นต้องเปิดโอกาสให้ผู้แข่งขันคนอื่น ๆ ตอบคำถามของตนได้

รูปแบบการจัดตัวแทนของกลุ่มเข้าแข่งขัน

กลุ่ม A

กิจกรรมการเรียนการสอนของ TGT เมื่อครูจัดกลุ่มผู้เรียนได้แล้ว ครูจะแจ้งผู้เรียนว่าพวกเขาต้องอยู่ในกลุ่มเดียวกันเป็นเวลาหลายสัปดาห์ และจะต้องใช้แข่งขันในทางวิชาการเพื่อทำคะแนนให้แก่กลุ่มของตน และกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับการยกย่อง และยอมรับ หรือได้รับรางวัลอื่น ๆ

ขั้นตอนของกิจกรรม

- (1) ครูเสนอความรู้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียน
- (2) นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มโดยศึกษาเนื้อหาในบัตรงานให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งซึ่งในชั้นนั้นนักเรียนที่เก่งจะได้อธิบายให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจได้
- (3) การแข่งขัน นักเรียนแต่ละคนเป็นตัวแทนของกลุ่มเข้าแข่งขันทางวิชาการกับตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน
- (4) การยกย่องกลุ่ม คะแนนของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับคะแนนที่ได้จากการแข่งขันของสมาชิกแต่ละคนโดยจะนำผลคะแนนของกลุ่มประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน กลุ่มที่ได้รับการรับรองว่าเป็นกลุ่มระดับดี กลุ่มระดับดีมาก หรือ กลุ่มระดับยอดเยี่ยม ก็จะต้องทำคะแนนให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3) TAI (Team Assisted Individualization) เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้กลุ่มช่วยพัฒนาเป็นรายบุคคล สำหรับผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในรูปของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มมีหน้าที่ช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหา และสนับสนุนให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการเรียน ครูสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีอิสระ โดยใช้ในการสอนคณิตศาสตร์และเรขาคณิต

ผลของ TAI ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีโอกาสำเร็จที่เท่าเทียมกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติและเข้าใจความคิดรวบยอดในการแข่งขันด้านวิชาการ การนำ TAI ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องพิจารณาเงื่อนไขต่อไปนี้

- (1) ครูต้องพยายามชี้ให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ในการจัดการและการตรวจสอบ
- (2) ครูควรใช้เวลาเล็กน้อยในการสอนกลุ่มเล็ก
- (3) การนำไปใช้สอนกับโปรแกรมการเรียน จะง่ายและเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไปเพราะเป็นระดับที่มีความสามารถในการจัดการได้แล้ว

(4) นักเรียนจะดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ ได้รวดเร็วและรอบคอบตลอดเนื้อหา แต่ถ้าครูสอนโดยใช้วิธีลัดจะใช้ไม่ได้ผลสำหรับ TAI

(5) นักเรียนจะสามารถตรวจงานของคนอื่น ๆ โดยตรวจสอบตามลำดับเหตุการณ์และเป็นไปตามระเบียบ

(6) กิจกรรมที่จะนำมาใช้ในแต่ละเนื้อหา ครูจะต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับเนื้อหา TAI ไม่มีการกำหนดกิจกรรมไว้ตายตัว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมของ TAI จะช่วยส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองและกลุ่มได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นจะไม่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของเนื้อหา แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมของ TAI ทุกครั้งจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่ม จับคู่กันเพื่อทำการเช็คหรือตรวจสอบซึ่งกันและกัน

(2) ผู้เรียนอ่านคำสั่งในบัตรงานให้คู่ของตนฟัง และอาจถามครูได้หากเกิดความไม่เข้าใจ

(3) ผู้เรียนทำงานตามบัตรงานของตนให้เสร็จเรียบร้อย จากนั้นจึงให้คู่ของตนเป็นคู่ตรวจผลงานตามบัตรเฉลย ถ้าพบว่าผู้เรียนไม่ผ่านในข้อใด สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันอธิบายหรือสอนให้เข้าใจ แล้วให้ทำงานนั้นใหม่จนกว่าจะผ่าน

(4) เมื่อผู้เรียนทั้งกลุ่มทำงานชิ้นแรกผ่านแล้ว ต่อไปครูจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบ 2 ชุด คือ ชุด A และชุด B ชุด A จะมีข้อสอบ 10 ข้อ ผู้เรียนจะต้องทำให้ผ่าน 8 ใน 10 ข้อ จึงจะได้ทำชุด B ต่อไป ถ้าไม่ผ่านสมาชิกในกลุ่มก็ต้องทำการอธิบายหรือสอนให้เข้าใจแล้วทำการสอบใหม่จนกว่าจะผ่านในการสอบแบบทดสอบชุด B ก็เช่นเดียวกับชุด A ผู้เรียนจะต้องทำแบบทดสอบให้ผ่าน 8 ใน 10 ข้อ จึงจะได้รับอนุญาตให้ทำแบบทดสอบประจำหน่วยได้ ถ้าไม่ผ่านกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือให้เข้าใจและทำการสอบใหม่จนกว่าจะผ่าน

(5) เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำแบบทดสอบประจำหน่วยแล้ว ผู้เรียนจะไปรับแบบทดสอบประจำหน่วยจากหัวหน้ากลุ่มมาทำการสอบแล้วตรวจสอบตามบัตรเฉลย หลังจากนั้นหัวหน้ากลุ่มจะรวบรวมคะแนนผลการสอบนำเสนอให้ครู เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนฐานของแต่ละบุคคลและของกลุ่มต่อไป

การจัดกลุ่ม เหมือนกับวิธีของ STAD และ TGT

การทดสอบย่อยเพื่อจัดตำแหน่ง เป็นการสอบเพื่อจัดตำแหน่ง กล่าวคือ นักเรียนจะต้องสอบก่อนเรียน ก่อนที่จะเริ่มเรียนเนื้อหา นักเรียนจะทำแบบทดสอบเต็มความสามารถ คะแนนที่ได้จากการทดสอบนี้จะนำไปใช้จำแนกนักเรียนออกเป็นนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน นอกจากนี้คะแนนที่ได้จากการทดสอบนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นคะแนนพื้นฐาน ได้ด้วย

การทดสอบเพื่อวัดความก้าวหน้า นักเรียนจะต้องศึกษาจากบัตรงาน จำนวน 4 บัตร และสามารถแก้ปัญหาในบัตรงานได้ทั้ง 4 บัตร จะถือว่าพร้อมที่จะสอบแล้ว ก็จะได้ทำแบบทดสอบชุด A ก่อน หากสามารถสอบผ่าน 8 ใน 10 ข้อ ก็ถือว่าผ่านเกณฑ์ ได้เข้าไปทำข้อสอบประจำหน่วยได้ แต่ถ้าทำแบบทดสอบชุด A ได้ถูกต้องน้อยกว่า 8 ข้อ เพื่อนก็จะช่วยสอนใหม่ จนกว่าจะสอบผ่าน และถ้าสอบผ่านแบบทดสอบประจำหน่วยก็ถือว่าผ่านเนื้อหาหน่วยนั้นแล้ว

คะแนนของกลุ่ม และกลุ่มที่ได้รับการยกย่อง คะแนนของกลุ่มจะได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบประจำหน่วยของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ระดับการรับรองคะแนนของกลุ่มแบ่งออกเป็น กลุ่มระดับดี กลุ่มระดับดีมาก กลุ่มระดับยอดเยี่ยม

การสอนกลุ่มย่อย คือการที่ครูจะต้องให้การแนะนำ อาจให้คำอธิบายในปัญหาที่ผู้เรียนแก้ไขไม่ได้จริง ๆ เวลาที่ครูจะอธิบายในกลุ่มจะต้องเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณ 5 - 10 นาที

TAI ออกแบบขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัด อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ผู้เรียนจะได้แก้ไขข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ของตน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจความมุ่งหมายของการทำงานกลุ่มก่อน ซึ่งในจุดนี้ครูจะต้องเป็นผู้สร้างให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

4) CIRC (Cooperative Integrated Reading And Composition)

แม้ว่าการเรียนตามรูปแบบการร่วมมือกันจะเป็นนวัตกรรมใหม่ และใช้ได้กับหลายวิชา สำหรับในโรงเรียนประถมศึกษาการอ่านและการเขียนนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก CIRC จะสามารถอธิบายถึงเหตุผล พัฒนาการ และคุณค่าของการใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามวิธีของ CIRC ช่วยให้การอ่านและการเขียนเรื่องมีความสมบูรณ์มากขึ้น CIRC เหมาะสำหรับการใช้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา CIRC และ TAI มีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน คือใช้ความร่วมมือในการที่จะเรียนรู้และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ TAI นั้นเหมาะกับวิชาคณิตศาสตร์และเรขาคณิต ส่วน CIRC นั้นมีความมุ่งหมายที่จะนำมาใช้ในการสอนอ่านและสอนเขียน

สิ่งสำคัญของ CIRC มีอยู่หลายประการ ดังนี้

การดำเนินงาน ในชั้นแรกครูจะสอนโดยให้ผู้เรียนอ่านเป็นกลุ่มและเขียนเรียงความโดยครูจะเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน จุดประสงค์ในการสอนอ่านร่วมกันคือ อ่านเพื่อทำความเข้าใจเรื่อง ค้นคำศัพท์ การแปลความหมายและการสะกดคำ

CIRC ทำให้เกิดความร่วมมือและใช้ทักษะการอ่านได้อย่างกว้างขวาง ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมนักเรียนจะทำงานเป็นคู่ โดยมีกฎเกณฑ์ที่ต้องยึดถือเหมือนกัน 5 ประการ ซึ่งแต่ละเรื่องที่ว่านั้นผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายในสิ่งต่อไปนี้ คือ

- (1) ตัวละคร
- (2) โครงเรื่อง
- (3) ปัญหา
- (4) ความพยายามในการแก้ปัญหา
- (5) การสรุปปัญหา

การจัดกลุ่ม

กลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ในชั้นหนึ่ง ๆ ควรแบ่งกลุ่มออกเป็น 2-3 กลุ่ม ในขณะที่เรียนนักเรียนจะทำกิจกรรมเป็นคู่ รวมทั้งการตรวจสอบซึ่งกันและกันด้วย

การสอน

ในชั้นแรกครูจะเป็นผู้นำอ่านก่อน ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที หลังจากนั้นครูจะแจ้งจุดประสงค์ในการอ่าน อธิบายคำศัพท์ใหม่ ทบทวนคำศัพท์เก่า หลังจากนั้นครูให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มโดยให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่าน การแก้ปัญหาของตัวละครและสรุปปัญหาโดยกลุ่ม จากนั้นมีการออกมารายงานผลที่กลุ่มได้ศึกษาในแต่ละครั้ง สิ่งสำคัญของการสอนวิธีนี้คือ การเลือกเรื่องให้นักเรียนอ่านครูจะต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนด้วย

การตรวจสอบความก้าวหน้าโดยเพื่อน

เพื่อนที่จับคู่กันจะเป็นผู้ที่คอยตรวจสอบความก้าวหน้าของกลุ่มของตน โดยครูจะแจกแบบฟอร์มการวัดความก้าวหน้าในด้านการอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความ การเขียน

เรียงความ การสรุปความ การสะกดคำ เป็นต้น ให้ทุกคนคอยตรวจสอบเพื่อนว่ามีความก้าวหน้าในเรื่องเหล่านั้นเพียงไร

การทดสอบ

เมื่อเรียนเนื้อหาหนึ่ง ๆ นักเรียนจะได้รับการทดสอบจากครูเกี่ยวกับความเข้าใจ เนื้อเรื่องแล้วให้เขียนอธิบายเรื่อง อธิบายศัพท์ เป็นต้น นักเรียนจะทำแบบทดสอบด้วยตนเอง และคะแนนของสมาชิกแต่ละคนจะถูกนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

5) Jigsaw II ซึ่ง Slavin (1990) ได้เสนอรูปแบบการสอนไว้ดังนี้

- (1) การนำเสนอความรู้ในชั้นเรียน เหมือนกับวิธีของ STAD
- (2) การแบ่งกลุ่ม เหมือนกับวิธีของ STAD
- (3) การทดสอบย่อย เหมือนกับวิธีของ STAD
- (4) คะแนนความก้าวหน้า วิธีการหาคะแนนความก้าวหน้าเหมือนวิธีของ STAD
- (5) กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง เกณฑ์การพิจารณาเหมือนวิธีของ STAD

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนวิธีของ STAD เกือบทุกอย่างต่างกันที่การศึกษากลุ่มย่อย วิธีของ Jigsaw II เมื่อแบ่งกลุ่มย่อยแล้วให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนแยกกันไปศึกษาเนื้อหาของกลุ่มอื่น ๆ ให้เข้าใจอย่างแจ่มชัดสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญได้จากกลับเข้ากลุ่มเดิม อธิบายเนื้อหาที่ตนเองไปศึกษามาให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มเข้าใจ โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้อธิบาย หลังจากนั้นก็มี การทดสอบย่อย และหาคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน ของกลุ่ม เหมือนกับวิธีของ STAD

จากรูปแบบการสอนที่กล่าวมาแล้วนั้น รูปแบบการสอนตามวิธีของ STAD เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้ได้กับทุกวิชาและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีสื่อประกอบหลายอย่าง เช่น บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม บัตรเฉลย และแบบทดสอบ อีกทั้งกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทดลองใช้รูปแบบการสอนตามวิธีของ STAD ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.3.1 ผลงานวิจัยภายในประเทศ

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) ได้ศึกษาเรื่องการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดโปรแกรมฝึกกิจกรรมกลุ่ม 15 ครั้งกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามปกติ ผลการทดลองพบว่า หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้วนักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา (2531) ได้ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง พ.ร.ม. และ ค.ร.น. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยกลุ่มเพื่อน และการศึกษาด้วยตนเองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยกลุ่มเพื่อน และการศึกษาด้วยตนเอง แตกต่างกัน

อุทัย เพชรช่วย (2532) ได้ศึกษาเรื่องการทดลองคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยให้กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง เป็นผู้สอนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศษส่วนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่สอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่ได้รับการสอนโดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสอนโดยครูให้ผลแตกต่างกัน

วิไล นิพัฒน์มงคลพร (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนตามปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าการสอนตามปกติและยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเข้าใจและรักเพื่อนมากขึ้น

อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ ผลปรากฏว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์และบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

บุญประเสริฐ ไชยศิริ (2537) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนารูปแบบการสอนในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลปรากฏว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์แบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

Slavin (1984) ได้สรุปการศึกษากลุ่มผู้เรียนที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันแบบ TAI เป็นการรวมการเรียนรู้และใช้ทักษะความสามารถเฉพาะบุคคลเข้าด้วยกันเพื่ออยู่ในสังคม และสามารถที่จะศึกษาได้อย่างดี TAI ได้ปรับปรุงแก้ไขบทบาททางสังคมให้ดีขึ้นรวมทั้งพฤติกรรมของบุคคลทางการศึกษาก็ดีขึ้นด้วย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าการสอนตามปกติ

Bliss Tract (1986) ได้ศึกษาการทำงานกลุ่มเล็กในสาขาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม ลักษณะและการปฏิบัติ (การเรียนรู้ร่วม , คณะกรรมการประชากร) พบว่าในการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการสอนสังคมศึกษาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ แต่ควรได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้าแผนก และเพื่อนที่ร่วมงาน

Shirley, Olley Levervia Brown (1988) ได้ศึกษาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนผิวดำและผิวขาว ในระดับชั้น 5 และระดับชั้น 6 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติทางด้านเชื้อชาติของเด็กขาวในกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จะมีค่านัยสำคัญทางด้านบวกที่ระดับ .05 ของนัยสำคัญที่มีต่อเด็กผิวดำมากกว่าเจตคติทางด้านเชื้อชาติของเด็กผิวขาวในกลุ่มควบคุม และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กผิวดำในกลุ่มทดลองและเด็กผิวดำในกลุ่มควบคุม

Pillen and Others (1988) ได้ศึกษาโครงการเพื่อนช่วยสอนในการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ กับนักเรียนเกรด 1 ถึง 4 พบว่า นักเรียนผู้สอนที่เป็นเพศหญิง จะสอนได้ดีกว่านักเรียนผู้สอนที่เป็นเพศชาย ซึ่งสรุปได้ว่า เพศมีผลต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้

Harrison and Anne Elizabeth (1989) ได้ศึกษาการจัดกลุ่มตามความสามารถ (Cooperative) และการปฏิบัติและการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏว่า การจัดกลุ่มของนักเรียนภายในชั้นเรียนซึ่งจัดตามความสามารถต่างกันหลาย ๆ กลุ่ม มักจะได้รับการปฏิบัติที่ต่างกันสำหรับกลุ่มที่ต่างกัน ส่วนการตัดสินใจของกลุ่มมักจะได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น การควบคุมของครู

Pratt and Moesner (1990) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 5 ซึ่งมีระดับความสามารถทางการเรียนต่ำที่ได้รับการสอนแบบปกติกับการสอนโดยให้นักเรียนมีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

Artzt and Newman (1990) ได้ศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในวิชาคณิตศาสตร์ ภายในกลุ่มมีความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่าการร่วมมือกันของผู้ที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถพัฒนาทักษะ และความเข้าใจในวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนรู้สึกสนุกสนานที่จะอภิปรายเนื้อหาคณิตศาสตร์กับเพื่อน ๆ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้เท่ากับการสอนโดยครู

Chambers and Abrami (1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่าง ผลงานแต่ละบุคคลกับผลงานของกลุ่ม ซึ่งศึกษากับนักเรียนจำนวน 190 คน (ระดับ 3-7) ผลปรากฏว่าการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เป็นกลุ่ม ๆ ที่มีส่วนร่วมมือกันเรียนรู้ ผลงานของกลุ่มจะนำมาซึ่งความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในทางการศึกษามากกว่าผลงานของคนคนเดียว

Brehm (1992) ได้ศึกษาอิทธิพลการเรียนรู้ร่วม เทคโนโลยีการสื่อสารและกิจกรรม การแก้ปัญหาที่มีต่อพฤติกรรมในการแก้ปัญหาในการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม ผลปรากฏว่า การผสมผสานกันระหว่างการเรียนร่วมการแก้ปัญหา และการเข้าร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาของ "โลกความเป็นจริง โดยใช้รายงานเทคโนโลยี การสื่อสาร อาจได้รับการปรับปรุงแก้ไข สัมฤทธิ์ผลและการใช้วิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน โรงเรียนมัธยมได้อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับกลุ่ม CTP แสดงให้เห็นว่ามีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนน pretest และ posttest ของวิชาสังคมศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อีก 2 กลุ่ม นอกจากนั้น กลุ่ม CTP และกลุ่ม CT ยังได้ทำให้เกิดวิธีแก้ปัญหาอื่น ๆ อีกมากกว่ากลุ่ม C และกลุ่มที่ทำให้เกิดการแก้ปัญหาได้มากที่สุดคือกลุ่ม CTP

Catherine (1992) ได้ศึกษาการสอนโดยให้นักเรียนมีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ภายในกลุ่มเล็ก ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเกรด 5-6 ในวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการแก้ปัญหา และมีส่วนช่วยเหลือกันเองในการเรียนรู้ เนื้อหา นักเรียนในกลุ่มเก่ง มีการตอบสนองที่ดีต่อการเปลี่ยนกลุ่มในการทำงาน ส่วนนักเรียนในกลุ่มอ่อน สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น

จากผลงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่ได้ศึกษามาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนโดยการร่วมมือกันเรียนรู้ตามวิธีต่าง ๆ มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์หลายเรื่องแต่ยังไม่มียานวิจัยใดที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จึงเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจนำมาทดลองใช้ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันกับเพื่อนร่วมห้อง และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งตรงกับเป้าหมายและหลักการของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามวิธีของ STAD